

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului depus de Oxana Șeptelici,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Oxana Șeptelici împotriva Autorității Naționale de Integritate, terț Ion Frunze privind anularea actului administrativ,

împotriva încheierii din 02 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3r-222/24
NR. PIGD 2-24077181-01-3r-10102024)*

Cererea de repunere în termenul de înaintare a acțiunii de contencios administrativ se înaintează în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului (art.210 alin.(1) și art.65 alin. (2) din Codul administrativ).

Curtea de Apel Chișinău, jud. G. Mîra, A. Braga, V. Sîrbu

06 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Oxana Șeptelici

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 12 iulie 2024, Oxana Șeptelici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate, terț Ion Frunze, prin care a solicitat anularea actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate nr. 425/15 din 29 decembrie 2021.

2. Totodată, Oxana Șeptelici, în temeiul art. 116 din Codul de procedură civilă a depus cerere de repunere în termen, prin care a solicitat repunerea în termenul de contestare a actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate nr. 425/15 din 29 decembrie 2021 (f.d.37-43).

3. Prin încheierea din 02 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea Oxanei Șeptelici cu privire la repunerea în termen.

S-a declarat inadmisibilă cererea de chemare în judecată înaintată în ordine de contencios administrativ de Oxana Șeptelici împotriva Autorității Naționale de Integritate, terț Ion Frunze, cu privire la anularea Actului de constatare nr. 425 din 29 decembrie 2021, pe motiv că acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.209 din Codul administrativ.

S-a explicat reclamantei Oxana Șeptelici că, în conformitate cu prevederile art.207 alin. (3) din Codul administrativ, declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit.a)–e) exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune (f.d. 62-67).

4. La 20 septembrie 2024, Oxana Șeptelici a depus recurs împotriva încheierii din 02 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea acesteia și emiterea unei noi încheieri privind repunerea sa în termen (f.d. 69-75).

5. În susținerea cererii de recurs, subsecvent circumstanțelor enunțate în cererea de chemare în judecată, recurenta a susținut că a omis termenul de depunere a contestației, deoarece nu cunoștea despre existența actului de constatare, emis împotriva sa. Prin urmare, s-a aflat într-o imposibilitate obiectivă de a depune contestația în termenul prevăzut de art. 36 alin. (1) al Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016.

6. Or, nu a recepționat citații, înștiințări sau o copie a actului de constatare. Conținutul dosarului administrativ ce urmează a fi prezentat de Autoritatea Națională de Integritate demonstrează că inspectorul de integritate nu a anunțat-o niciodată despre inițierea sau derularea controlului asupra averii sale și nu i-a expediat o copie a actului.

7. Astfel, imposibilitatea obiectivă de a depune contestația în termenul prevăzut de lege a avut loc din culpa Autorității Naționale de Integritate, care nu a executat obligația de înștiințare legală și de comunicare a actului de constatare conform Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016. Sau altfel spus, Autoritatea Națională de Integritate nu a recurs la un mijloc de comunicare, ce ar fi asigurat recepționarea de către ea a citației și înștiințărilor, așa cum prevede art. 98 și 99 ale Codului administrativ.

8. Așadar, recurenta a conchis că contrar prevederilor Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016 și Codului administrativ, Autoritatea Națională de Integritate nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de lege de citare legală și de expediere a copiei actului de constatare, fapt care a exclus posibilitatea sa de a depune contestația în termen. Iar, Curtea de Apel Chișinău a aplicat eronat prevederile legale.

9. Or, litigiului îi sunt aplicabile prevederile art. 116 al Codului de procedură civilă, întrucât art. 65 al Codului administrativ, reglementează repunerea în termen doar în fața autorității publice.

10. Mai mult, Curtea de Apel Chișinău a examinat cererea de repunere în termen în lipsa participanților la proces, care nu au fost citați legal pentru a se expune în dezbateri publice, în privința cererii de repunere în termen.

11. La 10 octombrie 2024, Autorității Naționale de Integritate și lui Ion Frunze le-a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Oxana Șeptelici.

Până la data stabilită pentru examinarea cererii de recurs depuse de Oxana Șeptelici, intimații nu au depus referințe în care să-și expună opinia asupra argumentelor invocate de recurentă.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

12. Art. 241 alin. (1) din Codul administrativ:

„(1) Încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.”

13. Art. 242 din Codul administrativ:

„Recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.”

14. Art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ:

„(1) Examinînd recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii:

b) respinge recursul;

(2) Instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.”

15. Art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ:

„(5) Curtea Supremă de Justiție soluționează:

b) cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.”

16. Art. 207 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ:

„(2) Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special cînd:

d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.209”.

17. Art. 209 alin. (1) lit.a) și b) din Codul administrativ:

„(1) Acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.”

18. Art. 210 alin.(1) din Codul administrativ:

„ (1) Prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător și pentru decizia cu privire la cererea de repunere în termen.”

19. Art.65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

„(1) Dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

(2) Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.”

20. Art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

„(1) Participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

(2) Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.”

21. Art. 32 lit. a) și e) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016:

„Persoana supusă controlului averii și al intereselor personale are dreptul:

- a) să fie informată despre inițierea controlului prevăzut la art. 33;
- e) să conteste, în condițiile legii, procesul-verbal menționat la art. 27 alin. (8) și actul de constatare emis de către inspectorul de integritate.”

22. Art. 33 alin.(4) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016::

„(4) Controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.”

23. Art. 34 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016:

„(1) Dacă inspectorul de integritate constată că averea și interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă există o diferență substanțială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, aplică sancțiunea contravențională și alte măsuri prevăzute de lege.

(2) Dacă nu constată una dintre situațiile prevăzute la alin. (1), inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.”

24. Art. 36 alin. (1) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016:

„(1) Actele de constatare menționate la art. 34 alin. (1) și (2) pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău, **în termen de 30 de zile de la emitere**, de către persoana supusă controlului, de către autorul sesizării sau de către persoanele menționate la art. 33 alin. (4) și (5), afectate nemijlocit de acesta.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

25. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că Oxana Șeptelici s-a conformat dispozițiilor art.242 al Codului administrativ, indicat la pct.13, și a depus în termen recursul la data de 20 septembrie 2024, în condițiile în care copia încheierii din 02 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, i-a fost notificată, prin e-mail, la 06 septembrie 2024 (f.d.68).

26. Studiind materialele dosarului, precum și argumentele recurente invocate în cererea de recurs Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

27. Astfel, din cererea de chemare în judecată rezultă că Oxana Șeptelici contestă actul de constatare nr.425/15 din 29 decembrie 2021, emis de Autoritatea Națională de Integritate, prin care s-a constatat încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către dl Ion Frunze, funcționar public în cadrul Serviciului Fiscal de Stat, manifestată

prin nedeclararea în modul corespunzător a averii, în circumstanțele descrise în prezentul act.

S-a constatat existența diferenței substanțiale, în mărime de 500.049,31 MDL la data de 07 noiembrie 2016, între averea dobândită și veniturile obținute de către dl Ion Frunze funcționar public în cadrul Serviciului Fiscal de Stat și soția acestuia, pe parcursul deținerii calității de subiect al declarării averii și intereselor personale, precum și caracterul nejustificat al deținerii acestei averi;

S-a transmis cauza în instanța de judecată competentă spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate în cuantumul diferenței substanțiale constatate.

S-a decăzut dl Ion Frunze din dreptul de a exercita o funcție publică sau de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă de 3 (trei) ani din data la care averea dlui Ion Frunze va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

S-a înscris dl Ion Frunze în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dlui Ion Frunze va fi constatată în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

S-a notificat dl Ion Frunze despre obligativitatea depunerii declarațiilor rectificate în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a actului de constatare.

S-a adus la cunoștința dlui Ion Frunze actul de constatare și s-a informat despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emitere, în condițiile art. 36 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, la Curtea de Apel Chișinău (f.d.24-35).

28. Aici, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, în contextul contenciosului administrativ, termenul de 30 de zile este un termen special, de prescripție procedurală. Acest termen este reglementat în mod specific, de legea specială pentru contestarea actelor emise de Autoritatea Națională de Integritate, având ca scop asigurarea celerității și certitudinii în soluționarea litigiilor. Aceasta este o perioadă în care rapiditatea și eficiența soluționării disputelor sunt esențiale, dat fiind impactul direct asupra procesului democratic.

29. Așadar, art. 36 alin. (1) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016, stabilește că termenul general de contestare a actelor de constatare este de **30 de zile de la emitere** și începe din ziua următoare celei în care a fost adoptat actul.

30. Instanța de recurs relevă că termenul de 30 de zile este unul imperativ și peremptoriu, ceea ce înseamnă că, odată depășit, dreptul reclamantului de

a acționa în justiție pentru a contesta un act administrativ emis de Autoritatea Națională de Integritate încetează, iar acțiunea sa va fi considerată inadmisibilă. Acest lucru înseamnă că instanța nu va mai examina pe fond cauza, fiind nevoită să declare inadmisibilitatea acțiunii pentru nerespectarea termenului procedural.

31. În contenciosul administrativ, respectarea termenelor procedurale este esențială. Termenele sunt stabilite pentru a asigura stabilitatea și predictibilitatea procesului. Așadar, nerespectarea termenului de 30 de zile atrage inadmisibilitatea acțiunii.

32. În acest context, instanța de recurs evidențiază consecințele juridice ale nerespectării acestui termen:

- Inadmisibilitatea acțiunii, unde instanța declară acțiunea inadmisibilă fără a intra în fondul cauzei, ceea ce împiedică o soluționare pe merit a litigiului.

- Pierderea dreptului de a contesta, ceea ce presupune că reclamantul pierde dreptul de a contesta actul administrativ, care face obiectul litigiului, fără posibilitatea de a obține o soluție favorabilă în justiție.

33. De altfel, instanța de recurs notează că termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice, ce ar confirma imposibilitatea depunerii acesteia în termen.

34. Astfel, reieșind din coroborarea dispozițiilor art. 210 și 65 ale Codului administrativ, indicate la pct.18-19, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că în accepțiunea argumentului Oxanei Șeptelici, dânsa a aflat despre actul contestat la 13 iunie 2024, respectiv a depus acțiunea cu privire la anularea actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate nr. 425 din 29 decembrie 2021, dar abia la 12 iulie 2024, adică peste termenul de 15 zile stabilit de prevederile art. 65 alin. (2) din Codul administrativ și nu a justificat în acest sens omiterea termenului în interiorul căruia era în drept de a solicita repunerea în termen.

35. Or, având în vedere faptul că, prin prisma dispozițiilor art. 65 alin. (2) al Codului administrativ, odată cu înlăturarea impedimentului – aducerea la cunoștința reclamantei despre existența actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate nr. 425 din 29 decembrie 2021, care s-a realizat la data de 13 iunie 2024, ultima urma să depună cererea de chemare în judecată cu solicitarea de repunere în termen cel târziu la data de 28 iunie 2024 (zi lucrătoare de vineri), însă cererea a fost depusă abia la 12 iulie 2024, mult prea târziu.

36. Subsecvent, instanța de recurs cataloghează ca nefondat argumentul Oxanei Șeptelici, invocate în susținerea cererii de repunere în termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ precum că s-a încadrat în

termenul stabilit de prevederile art. 116 alin. (4) din Codul de procedură civilă, or, dispozițiile Codului de procedură civilă, se aplică procedurilor civile în ordine generală, nefiind incidente cauzelor de contencios administrativ, cărora li se aplică prevederile speciale stabilite prin Codul administrativ.

37. Astfel, Oxana Șeptelici a avut obligația de a depune diligență, având posibilitatea de a-și valorifica dreptul privind depunerea unei cereri de repunere în termen în interiorul termenului stipulat de art. 65 alin. (2) al Codului administrativ, în situația în care pretinde că a aflat despre actul contestat la data de 13 iunie 2024.

38. De altfel, din considerentele enunțate, instanța de recurs respinge argumentele recurente precum că art. 65 al Codului administrativ, reglementează repunerea în termen doar în fața autorității publice, nu și în fața instanței de judecată. Or, art. 210 alin.(1) din Codul administrativ, stipulează expres că prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) al Codului administrative, se aplică corespunzător și în cazul repunerii în termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ.

39. De asemenea, desconsideră și argumentul că Curtea de Apel Chișinău a examinat cererea de repunere în termen în lipsa participanților la proces, care nu au fost citați legal pentru a se expune în dezbateri publice, în privința cererii de repunere în termen. Or, prevederile art.210 în coroborare cu art.65 din Codul administrativ nu reglementează examinarea cererii de repunere în termen în ședință de judecată, cu comunicarea locului, datei și orei ședinței participanților la proces, după cum este stipulat la art.116 din Codul de procedură civilă. Codul administrativ prevede pentru astfel de situații procedura scrisă.

40. Cu titlu subsidiar, instanța de recurs notează că, termenele de prescripție se referă la termenele de apărare a drepturilor și a intereselor protejate de lege. Din această perspectivă ele sunt abordate ca intervale de timp conferite pentru adresarea în instanța de judecată cu cereri de apărare sau exercitare forțată a drepturilor sau a intereselor legitime ale persoanelor ce sesizează instanța. Stabilirea termenelor de prescripție este îndreptată spre asigurarea funcționării normale a circuitului de drept. Scopul acestei instituții juridice rezidă în menținerea stabilității ordinii de drept – *status quo*.

41. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că dreptul la un proces echitabil în fața unui tribunal, garantat prin articolul 6 din Convenție, trebuie să fie interpretat în lumina preambulului Convenției, care enunță preeminența dreptului ca element al patrimoniului comun al Statelor contractante. Unul din elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice. Curtea a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru a promova o acțiune/cale de atac urmărește să asigure o bună

administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate.

42. Respectiv, având în vedere că reclamanta nu a respectat termenul în interiorul căruia urma să-și revendice dreptul presupus încălcat, instanța de apel corect a respins cererea cu privire la repunerea în termen și a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată.

43. Așadar, relevând dispozițiile art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, Oxana Șeptelici nu a depus diligența necesară în vederea înaintării cererii de repunere în termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ în condițiile impuse de art. 65 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, deși la 13 iunie 2024 a aflat despre existența actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate nr. 425 din 29 decembrie 2021.

44. Așadar, având în vedere cele expuse, instanța de recurs conchide că Curtea de Apel Chișinău just a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Oxana Șeptelici împotriva Autorității Naționale de Integritate, terț Ion Frunze, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

45. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ.

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul depus de Oxana Șeptelici, împotriva încheierii din 02 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizie este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă